

78,8 %

Bendroji skola užsieniui atitinka daugiamečių vidurkį.

7,3 %

Būsto kainos auga.

1,1 %

Sukauptų lėšų suma fiskaliniuose rezervuose dar nepakankama.

Fiskalinių rizikų švieslentė pateikia bendrą fiskalinių rizikų vaizdą istoriniu ir trumpuoju projektuojamu laikotarpiu, leidžia stebėti vidaus ir išorės disbalansų kaitą.

Lietuvos fiskalinių rizikų švieslentė

Metai	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019N	2020P
MAKROEKONOMINIAI RODIKLIAI, proc. BVP (jei nenurodyta kitaip)															
Realiojo BVP augimas, proc.	7,4	11,1	2,6	-14,8	1,5	6,0	3,8	3,6	3,5	2,0	2,6	4,2	3,6	3,7	2,4
Nedarbo lygis, proc.	5,8	4,2	5,8	13,8	17,8	15,4	13,4	11,8	10,7	9,1	7,9	7,1	6,1	6,0	5,9
Būsto kainų indeksas, proc.		26,3	9,0	-29,9	-7,4	6,6	-0,2	1,2	6,4	3,7	5,4	8,9	7,3		
Realusis efektyvusis valiutų kursas, proc.	-0,3	3,0	6,1	6,8	-5,4	0,6	-2,0	0,9	3,0	0,4	1,9	0,0	4,2		
Einamosios sąskaitos balansas	-10,6	-15,3	-13,2	2,1	0,2	-3,7	-1,6	1,7	3,5	-2,4	-1,1	0,5	0,3	0,8	-0,4
Bendroji skola užsieniui	60,4	72,1	72,3	86,7	86,3	80,4	78,1	70,9	70,6	76,6	86,3	84,0	78,8	73,2	69,6
Privačiojo sektoriaus kredito srautai	18,8	24,9	10,4	-9,4	-5,9	-1,8	0,3	-0,3	0,2	2,6	4,3	4,5	4,3		
FISKALINIAI RODIKLIAI, proc. BVP															
VS balansas	-0,3	-0,8	-3,1	-9,1	-6,9	-9,0	-3,1	-2,6	-0,6	-0,3	0,2	0,5	0,6	0,0	-0,2
Struktūrinis VS balansas	-3,3	-5,7	-8,1	-6,0	-3,9	-3,4	-2,5	-1,2	-1,0	-0,5	-0,1	-0,4	-0,5	-1,4	-1,3
VS skola	17,2	15,9	14,6	28,0	36,3	37,2	39,8	38,7	40,6	42,7	39,9	39,3	34,1	36,6	35,7
Finansavimo skolintomis lėšomis poreikis	4,0	3,0	5,6	13,7	11,0	11,1	8,5	8,2	4,6	6,7	4,6	2,8	4,3	6,2	5,5
Fiskaliniai rezervai	1,5	1,0	1,1	2,1	1,5	1,2	0,7	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	1,1	2,2	3,4

■	Aukštas rizikos lygis
■	Vidutinis rizikos lygis
■	Žemas rizikos lygis
	Nėra duomenų

Šaltinis – Fiskalinė institucija

Fiskalinių rizikų istorinė raida¹. Prieš 2008 m. finansų krizę didesnė dalis stebimų makroekonominių rodiklių rodė disbalansą, t. y. aukštos fiskalinės rizikos signalus: 2007 m. BVP augimas siekė 11,1 proc., būsto kainos augo 26,3 proc., einamosios sąskaitos balansas nukrito iki -15,3 proc. BVP, privačiojo sektoriaus kredito srautai pasiekė 24,9 proc. BVP. Kita dalis fiskalinių rodiklių nerodė didelės rizikos: valdžios sektoriaus skola buvo 15,9 proc. BVP, finansavimo skolintomis lėšomis poreikis siekė 3,0 proc. BVP, tačiau VS balansas ir struktūrinis VS balansas buvo neigiami ir siekė atitinkamai 0,8 ir 5,7 proc. BVP.

2018–2020 m. dauguma makroekonominių rodiklių yra žemo fiskalinės rizikos lygio, kai tuo tarpu fiskaliniai rodikliai yra aukšto rizikos lygio. Fiskalinės institucijos įvertintas VS balansas 2020 m. rodo aukštą rizikos lygį – esant teigiamam produkcijos atotrūkiui projektuojamas valdžios sektoriaus deficitas. Augantis struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas signalizuoja aukštą riziką. Dėl nesubalansuotų VS finansų ateityje gali būti nesilaikoma fiskalinės drausmės taisyklių.

Didžiąją sukauptų fiskalinių rezervų dalį projektuojama sukaupti socialinės apsaugos fonduose. Fiskaliniai rezervai didėja ir 2020 m. turėtų siekti 3,4 proc. BVP. Pastebima, kad didžiausią rezervų dalį sudarys projektuojami VSDF ir PSDF rezervai. Tuo tarpu reikšmingas didėjimas nestebimas Rezervinio (stabilizavimo) fondo, kurio vienas iš tikslų yra, esant išskirtinėms aplinkybėms, finansuoti valstybės biudžeto išlaidas. Priešingai, projektuojamais metais stebima santykinai mažėjanti dalis – atitinkamai 30,7 ir 24,3 proc. visų fiskalinių rezervų, arba 0,7 ir 0,8 proc. BVP.

¹ Švieslentės sudarymo metodika ir rodikliai aprašyti Valstybės kontrolės 2018-11-08 ataskaitoje Nr. BP-6-1 „2019 metų valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas“. Fiskaliniai rezervai apima Rezervinį (stabilizavimo), Valstybinio socialinio draudimo, Privalomojo sveikatos draudimo, Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus. Švieslentėje raudona spalva pažymėti metai, kai atitinkamas rodiklis rodo aukštą rizikos lygį, geltona – vidutinį ir žalia – žemą rizikos lygį.